

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2022 METŲ ATASKAITOS PATVIRTINIMO

2024 m. kovo 28 d. Nr. T2-73

Jurbarkas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 32 punktu, 15 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 2 straipsnio 6 dalimi ir 10 straipsniu, Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, Jurbarko rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Patvirtinti Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 metų ataskaitą (pridedama).

Šis sprendimas per vieną mėnesį nuo paskelbimo arba įteikimo suinteresuotai šaliai dienos gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui (Laisvės al. 36, Kaunas) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams (A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės meras

Skirmantas Mockevičius

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2022 METŲ ATASKAITA

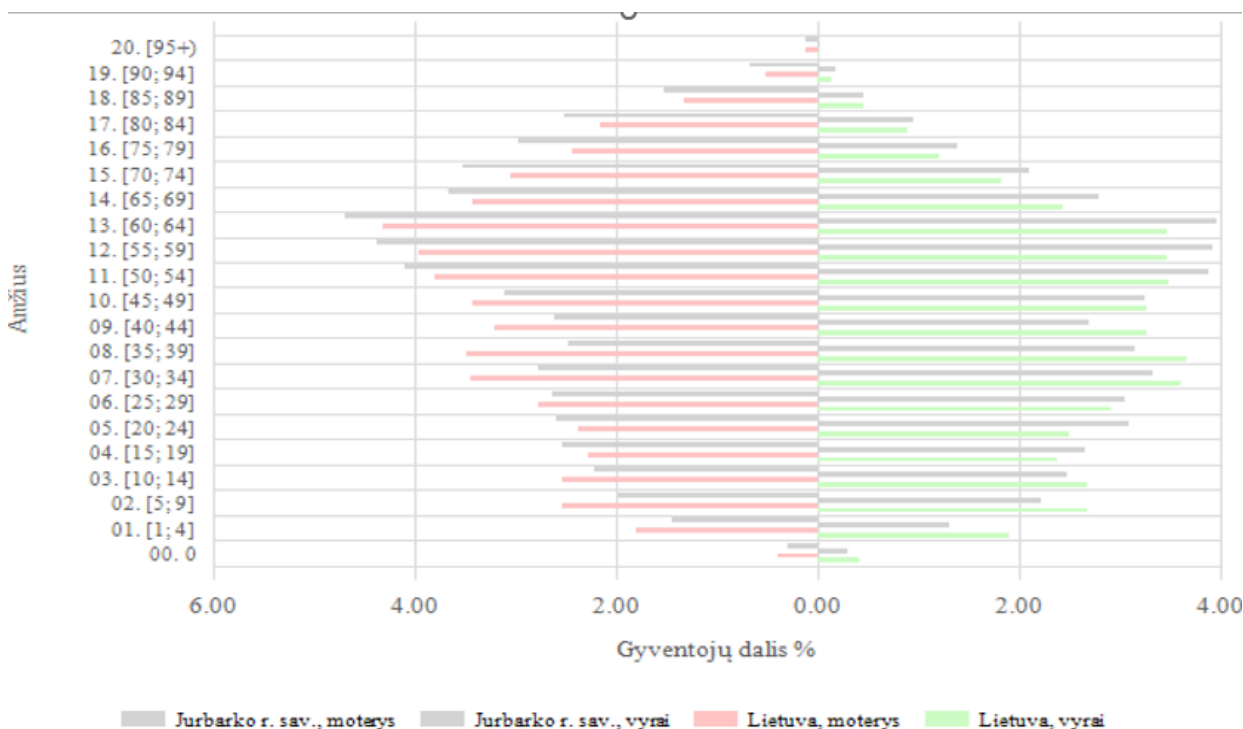
IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Jurbarko rajono savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (toliau – LSS) tikslai ir jų uždaviniai. Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetas kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

- Lietuvos statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalu;
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema www.sveikstat.hi.lt

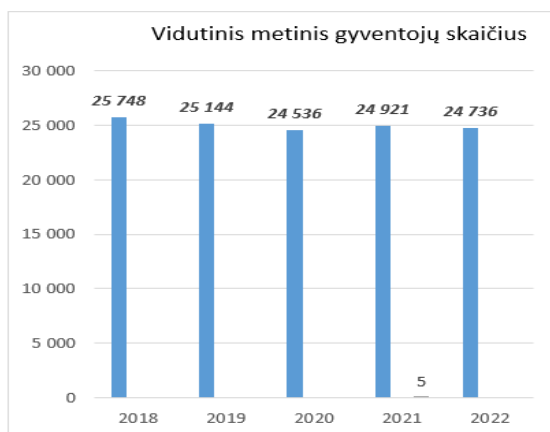
DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

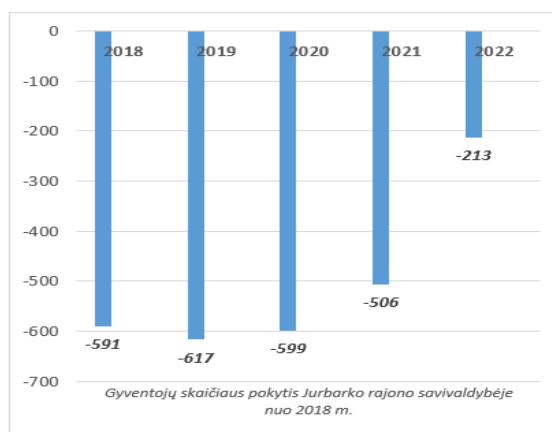
1 pav. Jurbarko rajono savivaldybės gyventojų demografinis medis. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

SOCIOEKONOMINĖ SITUACIJA SAVIVALDYBĖJE

2022 m. Jurbarko rajono savivaldybėje vidutinis metinis gyventojų skaičius buvo 24 736 gyventojai (2 pav.). Gyventojų skaičius pokytis buvo -213 (3 pav.).

2 pav. Vidutinio metinio gyventojų skaičiaus pokyčiai Jurbarko rajono savivaldybėje nuo 2018 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

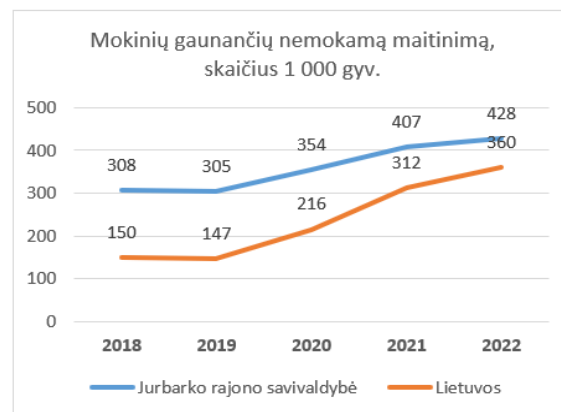

3 pav. Gyventojų skaičiaus pokytis Jurbarko rajono savivaldybėje nuo 2018 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Jurbarko rajono savivaldybėje tendencingai didėjo ilgalaikis nedarbo lygis. 2022 m. jis buvo 4,2 proc. darbingo amžiaus asmenų, Lietuvos – 3,3 proc. (4 pav.). Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1 000 gyv. taip pat tendencingai augo ir buvo didesnis nei Lietuvos, tai sudarė 428/1 000 moksleivių (5 pav.).

4. Ilgalaikis nedarbo lygis, proc., Jurbarko rajono savivaldybėje nuo 2018 iki 2022 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

5 pav. Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1 000 gyv., Jurbarko rajono savivaldybėje nuo 2018 iki 2022 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

SVEIKATA SAVIVALDYBĖJE

Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenimis, bendras Jurbarko rajono savivaldybės gyventojų ligotumas 2022 m. buvo mažesnis nei Lietuvos. Jurbarko rajono savivaldybėje – 8 675,6/10 000 gyv., Lietuvoje – 8 810,8/10 000 gyv. (6 pav.).

Stebimas sergamumo nuo širdies ir kraujagyslių ligų didėjimas 2022 m. Rodiklio reikšmė buvo 3 631,1/100 000 gyv. Lietuvos – 3303,2/100 000 gyv. (7 pav.).

2022 m. Jurbarko rajono savivaldybėje mažėjo mirtingumas nuo kraujotakos ligų (I00—I99) rodiklio reikšmė buvo 1 047,1/100 000 gyv. Lietuvos – 794,7/100 000 gyv., didėjo mirtingumas nuo piktybinių navikų, rodiklis 343,6/100 000 gyv. (9 pav.).

6 pav. Ligotumo rodikliai Jurbarko rajone ir Lietuvoje 2022 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

7 pav. Sergamumas širdies ir kraujagyslių ligomis Jurbarko rajone ir Lietuvoje 2022 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Mirusiųjų skaičius savivaldybėse (detali)

Mirties pr. grupė	Mirties pr. grupė 2	Mirusiųjų sk.	Dalis (proc.)
Iš viso		453	100,00%
A00-B99 Infekcinės ir parazitinės ligos	A40–A41 Sepsis	3	0,66%
	Kitos infekcinės ir paraziti..	1	0,22%
C00-C96 Piktybiniai navikai	C00-C14 Lūpos, burnos er..	6	1,32%
	C15 Stemplės	3	0,66%
	C16 Skrandžio	4	0,88%
	C18 Storosios žarnos	1	0,22%
	C19-C21 Rektosigminės ju..	2	0,44%
	C22 Kepenų ir intrahepati..	1	0,22%
	C25 Kasos	10	2,21%
	C33–C34 Trachėjos, bronc..	14	3,09%
	C43–C44 Odos melanoma ..	1	0,22%
	C50 Krūties	6	1,32%
	C53 Gimdos kaklelio	3	0,66%
	C56 Kiaušidžių	1	0,22%
	C61 Priešinės liaukos	5	1,10%
	C64 Inkstų, išskyrus gelde..	3	0,66%
	C67 Šlapimo pūslės	4	0,88%
	C70–C72 Smegenų ir centr..	1	0,22%
	C91–C95 Leukemija	1	0,22%
	Kiti piktybiniai navikai	19	4,19%
D00-D48 Nepiktybiniai navikai	Visi nepiktybiniai navikai	4	0,88%
E00-E89 Endokrininės sistemos ligos	E10–E14 Cukrinis diabetas	4	0,88%
F00-F99 Psichikos ir elgesio sutrikimai	F01–F03 Demencija	6	1,32%
	Kiti psichikos ir elgesio su..	1	0,22%
G00-G99 Nervų sistemos ligos	G20 Parkinsono liga	1	0,22%
	G30 Alzheimerio liga	1	0,22%
	Kitos nervų sistemos ligos	3	0,66%
I00-I99 Kraujotakos sistemos ligos	I10–I15 Hipertenzinės ligos	22	4,86%
	I20–I25 Išeminės širdies li..	179	39,51%
	I60–I69 Cerebrovaskulinės..	36	7,95%
	Kitos kraujotakos sistemo..	22	4,86%
J00–J99 Kvėpavimo sistemos ligos	J12–J18 Pneumonija	6	1,32%
	J40–J47 Lėtinės apatinių ..	2	0,44%
K00-K93 Virškinimo sistemos ligos	K25-K28 Skrandžio, dvylik..	2	0,44%
	K70 Alkoholinė kepenų liga	9	1,99%
	K74 Kepenų cirozė ir fibro..	3	0,66%
	Kitos virškinimo sistemos ..	7	1,55%
M00-M99 Jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligos	Visos jungiamojo audinio i..	1	0,22%
N00-N99 Lytinės ir šlapimo sistemos ligos	Visos lytinės ir šlapimo sit..	1	0,22%
P00-P96 Perinatalinio periodo ligos	Visos perinatalinio period..	2	0,44%
Q00-Q99 Įgimtos formavimosi ydos	Visos įgimtos formavimos..	1	0,22%
R00-R99 Simptomai, požymiai ir nenormalūs klinikiniai be..	Visi simptomai, požymiai i..	6	1,32%
U00-U49, U78-U88 Specialios paskirties kodai	COVID-19	22	4,86%
V00-Y89 Išorinės mirties priežastys	Y10–Y34 Įvykis, kai ketini..	3	0,66%
	Kitos išorinės mirties prie..	5	1,10%
	W00–W19 Nukritimai	4	0,88%
	W65–W74 Paskendimai	2	0,44%
	X60–X84 Tyčiniai susižalo..	7	1,55%
	X85–Y09 Pasikėsinimai (n..	2	0,44%

8 pav. Mirusiųjų pagal ligų grupes skaičius Jurbarko rajono savivaldybėje 2022 m. Šaltinis: Higienos institutas. Mirties priežasčių registras 2022 m.

2022 METŲ JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Rodiklio pavadinimas	Jurbarko rajono savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Savivaldybės rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis su Lietuva	Rodiklis	Blogiausias	Sritis	Geras rodiklis
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, (HI skaičiavimai)	➔	73.1	73	73.5	0.96	75.8	68.5		80.6
Išvengiamas mirtingumas, proc. – pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą.	➔	77.5	155	73.0	1.04	74.2	85.8		56.0
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį									
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą									
Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.	⬆	28.3	7	28.3	1.52	18.6	48.8		6.7
Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.	⬆	27.8	7	28.0	1.54	18.0	47.0		6.4
Bandymų žudytis skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyventojų.	⬆	32.3	8	33.7	0.82	39.2	75.6		0.0
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksleivių.	➔	78.7	159	88.0	1.31	60.3	205.0		37.1
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos proc.	⬆	3.5	530	4.2	1.59	2.2	7.0		0.4
Gyventojų skaičiaus pokytis 1 000 gyv.	⬆	8.6	213	-1.2	0.48	18.1	-23.8		70.9
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu									
Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv. rodiklis.	➔	93.0	23	93.0	1.13	82.5	169.9		48.8
Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	⬇	83.7	23	85.3	1.05	79.7	149.1		30.5
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1 000 moksleivių.	⬆	427.6	1193	395.4	1.19	359.4	629.4		174.7
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1 000 gyv.	⬇	38.7	958	38.3	1.70	22.8	75.4		3.4
Sergamumo tuberkulioze rodiklis (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	⬇	24.3	6	28.3	1.10	22.1	65.4		5.7

Sergamumas tuberkuloze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	↓	28.3	7	32.3	1.11	25.6	74.7		5.7
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką									
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą									
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyv.	↓	0.7	1	0.9	0.70	1.0	2.6		0.0
Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyv.	↓	141.3	80	130.8	1.05	134.2	188.0		74.7
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.	↑	75.3	115	70.1	1.11	68.1	127.2		28.8
Naujai susirususių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv. (ULAC duomenimis).	↓	4.0	10	4.3	0.12	33.2	62.6		0.0
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį									
Mirtingumas nuo paskendimo (W65–W74) 100 000 gyv.	↓	8.1	2	5.4	1.98	4.1	22.4		0.0
Standartizuotas mirtingumo nuo paskendimo rodiklis (W65–W74) 100 000 gyv.	↓	6.8	2	4.2	1.70	4.0	26.3		0.0
Mirtingumas nuo nukritimo (W00–W19) 100 000 gyv.	↓	16.2	4	16.2	0.99	16.4	45.1		0.0
Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo nukritimo (W00–W19) 100 000 gyv.	↓	11.4	4	13.2	0.72	15.9	38.3		0.0
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių									
Mirtingumo transporto įvykiuose rodiklis (V00–V99) 100 000 gyv.	–	0.0	0	4.0	0.00	6.0	24.3		0.0
Standartizuotas mirtingumo transporto įvykiuose rodiklis (V00–V99) 100 000 gyv.	–	0.0	0	3.6	0.00	5.9	25.0		0.0
Pėsčiųjų mirt. nuo transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.	–	0.0	0	0.0	0.00	1.5	10.9		0.0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.	–	0.0	0	0.0	0.00	1.4	9.8		0.0
Traumų dėl transporto įvykių (V00–V99) skaičius 10 000 gyv.	↓	2.0	5	3.8	0.41	4.9	12.5		1.4

2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą									
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	→	169.5	170	189.6	0.19	876.7	35618.6		33.0
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą									
3.1. Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą									
Mirtingumas nuo priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu 100 000 gyv.	—	0.0	0	0.0	0.00	4.0	30.7		0.0
Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.	—	0.0	0	0.0	0.00	4.0	32.1		0.0
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.	↑	44.5	11	25.6	1.95	22.8	53.8		0.0
Standartizuotas mirtingumo rodiklis dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.	↑	40.9	11	23.2	1.88	21.7	50.9		0.0
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai	↑	271.8	24736	266.9	1.35	201.0	69.7		378.0
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai	↓	271.8	24736	268.8	1.58	171.5	37.0		350.5
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotinėmis medžiagomis, rodiklis 100 000 gyv.	↑	68.5	69	66.5	1.06	64.4	288.4		0.0
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius									
Kūdikių, žindyčių išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.) (2019)	↑	31.0	54	28.7	0.82	37.8	6.6		62.1
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius									
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais									
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) skaičius 1 000 gyv.	↓	16.4	403	15.1	0.91	18.0	34.8		11.8
Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius (18+ m.) 1 000 gyv.	↓	0.9	19	1.0	0.50	1.8	3.5		0.0
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą									
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius (2019)	→	2.7	157	2.8	1.59	1.7	1.1		6.0
Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyv. (2019)	↑	6.8	17	6.4	0.94	7.2	2.5		13.8

Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyv.	→	9.1	226098	8.5	0.98	9.3	6.5		12.1
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	—	0.0	0	2.7	0.00	4.1	22.5		0.0
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	↓	4.0	1	2.7	1.38	2.9	15.1		0.0
Sergamumas ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys)	→	1.2	3	0.4	0.55	2.2	4.6		0.0
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą									
Kūdikių mirtingumas 1 000 gyvų gimusių.	↑	12.0	2	4.2	4.00	3.0	31.6		0.0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.	→	89.9	107	88.1	1.04	86.2	66.7		100.0
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.	→	93.0	93	92.0	1.04	89.8	81.8		100.0
Vaikų (6–14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.	↓	5.5	96	6.2	0.49	11.2	2.0		39.8
Vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	↑	23.9	463	21.0	1.01	23.6	7.2		34.4
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1 000 15–17 m. moterų	↑	16.6	6	9.9	7.22	2.3	24.1		0.0
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę									
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	→	1047.1	259	1097.1	1.32	794.7	1632.5		450.3
Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	→	885.0	259	942.5	1.13	785.2	1153.4		606.5
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv., rodiklis	→	343.6	85	337.0	1.23	279.0	503.3		150.1
Standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv., rodiklis	↓	287.4	85	282.5	1.09	262.9	380.3		172.3

Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	→	145.5	36	173.9	0.76	191.9	605.9		96.3
Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv., rodiklis	↓	119.7	36	147.1	0.64	188.5	493.8		92.3
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv., rodiklis.	→	103.9	257	77.8	1.08	96.6	156.7		32.5
Tikslinės populiacijos dalis proc., 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje	→	43.4	1809	37.0	0.75	57.6	21.5		77.1
Tikslinės populiacijos dalis proc., 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje	↓	45.6	2459	46.7	0.83	54.7	32.2		71.1
Tikslinės populiacijos dalis proc., 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje	↓	46.4	4242	42.4	0.83	56.1	37.8		68.4
Tikslinės populiacijos dalis proc., dalyvavusi širdies ir kraujagyslių programoje	→	40.8	2318	35.4	0.82	49.6	30.6		66.3

9 pav. 2022 m. Jurbarko rajono savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Atsižvelgiant į LSS iškeltus uždavinius tikslams pasiekti bei remiantis lentelėje pateiktomis rodiklių reikšmėmis, galima teigti, kad:

1.1. Uždavinio „Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą“ rodikliai Jurbarko rajono savivaldybėje ryškiai nesiskiria nuo Lietuvos vidurkio, daugelis rodiklių liko nepakitę, Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos, procentais ir mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksleivių buvo didesnis nei Lietuvos.

1.2. Uždavinio „Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu“ Jurbarko rajono savivaldybės rodikliai daugeliu atvejų buvo atitinkantys Lietuvos vidurkį ir pateko į geltonąją zoną. Prastesnis nei Lietuvos buvo mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius.

2.1. Uždavinio „Kurti sveikas ir saugias darbo bei buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą“ rodikliai buvo arba atitinkantys Lietuvos vidurkį, arba geresni nei Lietuvos.

2.2. Uždavinio „Kurti sveikas ir palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį“ rodikliai yra atitinkantys Lietuvos vidurkį.

2.3. Uždavinio „Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių“ rodikliai yra geresni nei Lietuvos.

2.4. Uždavinio „Mažinti aplinkos užterštumą, triukšmą“ rodikliai atitinkantys Lietuvos vidurkį.

3.1. Uždavinio „Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų ir pan. prieinamumą“ rodikliai prastesni nei Lietuvos mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su alkoholio

vartojimu ir nusikalstamos veikos susijusios su narkotinėmis medžiagomis, rodikliai 100 000 gyv. Kiti rodikliai buvo geresni nei Lietuvos.

3.2. Uždavinio „Skatinti sveikos mitybos įpročius“ rodiklis yra atitinkantis Lietuvos vidurkį.

4.1. Uždavinio „Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos priežiūros technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais“ Jurbarko rajono savivaldybės rodikliai yra geresni arba atitinkantys Lietuvos rodiklį.

4.2. Uždavinio „Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą“ Jurbarko rajono savivaldybės rodikliai atitinkantys Lietuvos vidurkį, prastesni buvo sergamumo lytiniu keliu plintančių ligų rodikliai 10 000 gyv.

4.3. Uždavinio „Gerinti motinos ir vaiko sveikatą“ prastesni rodikliai nei Lietuvos buvo kūdikių mirtingumo 1 000 gyvų gimusių kūdikių rodiklis, vaikų (6–14 m) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje ir paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1 000 gyv.

4.4. Uždavinio „Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ vyrauja rodikliai, atitinkantys Lietuvos vidurkį, prastesni nei Lietuvos buvo mirtingumo nuo piktybinių navikų 100 000 gyv. rodikliai.

Atsižvelgiant į Jurbarko rajono savivaldybės su sveikata susijusių rodiklių profilį (9 pav.) ir įvertinus Savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos vidurkiu, galima konstatuoti, kad:

1. (skaičius) rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalioji zona):

1.1. Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00–A08) asmenų skaičius 10 000 gyv. (ULAC duomenys);

1.2. Mirtingumo transporto įvykiuose rodiklis (V00–V99) 100 000 gyv.;

1.3. Standartizuotas mirtingumo transporto įvykiuose rodiklis (V00–V99) 100 000 gyv.;

1.4. Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.;

1.5. Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.;

1.6. Traumų dėl transporto įvykių (V00–V99) skaičius 10 000 gyv.;

1.7. Mirtingumas nuo priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu 100 000 gyv.;

1.8. Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.;

1.9. Gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai;

1.10. Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai;

1.11. Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyv.;

1.12. Išvengiamų hospitalizacijų skaičius dėl cukrinio diabeto (18+m.) 1 000 gyv.;

1.13. Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15–A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys);

1.14. Mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60–I69) 100 000 gyv.;

1.15. Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60–I69) 100 000 gyv.

2. (skaičius) rodiklių reikšmės yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis (raudonoji zona):

2.1. Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksleivių;

2.2. Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos proc.;

2.3. Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1 000 moksleivių;

2.4. Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.;

2.5. Standartizuotas mirtingumo rodiklis dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, 100 000 gyv.;

2.6. Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotinėmis medžiagomis, rodiklis 100 000 gyv.;

2.7. Sergamumas ŽIV ir LPL (B20–B24, Z21, A50–A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys);

2.8. Kūdikių mirtingumas 1 000 gyvų gimusių;

2.9. Vaikų (6–14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.; Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1 000 (15–17 m.) moterų;

3. Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv.:

3.1. Tikslinės populiacijos dalis proc., 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje;

3.2. Tikslinės populiacijos dalis proc., dalyvavusi širdies ir kraujagyslių programoje.

Kiti rodikliai patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančių kvintilių grupę (geltonoji zona).

SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

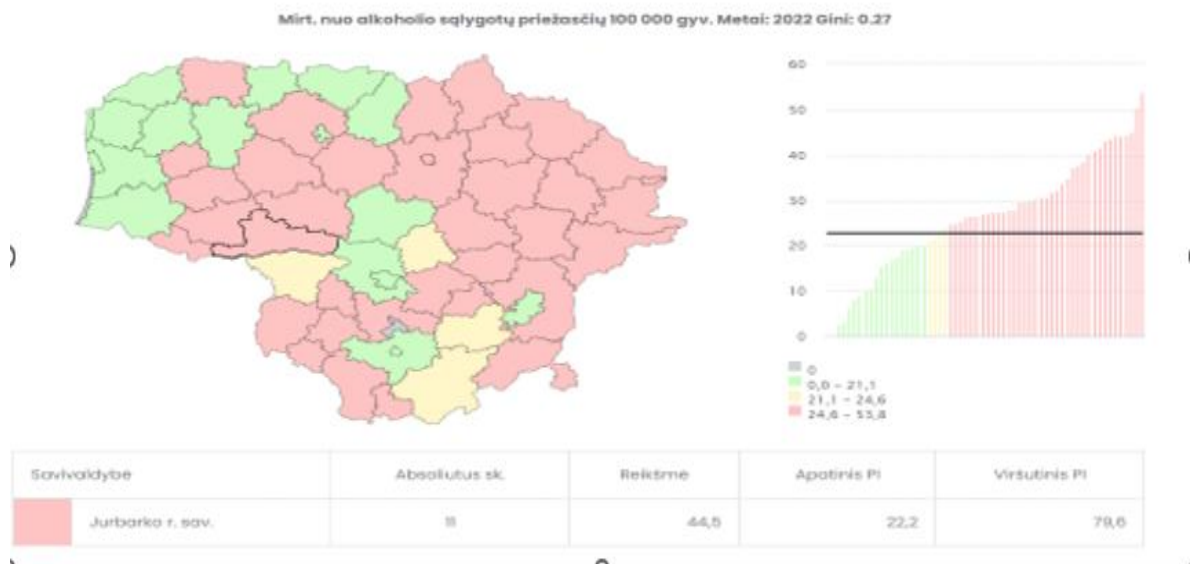
Prioritetinių problemų pasirinkimo motyvai / metodika.

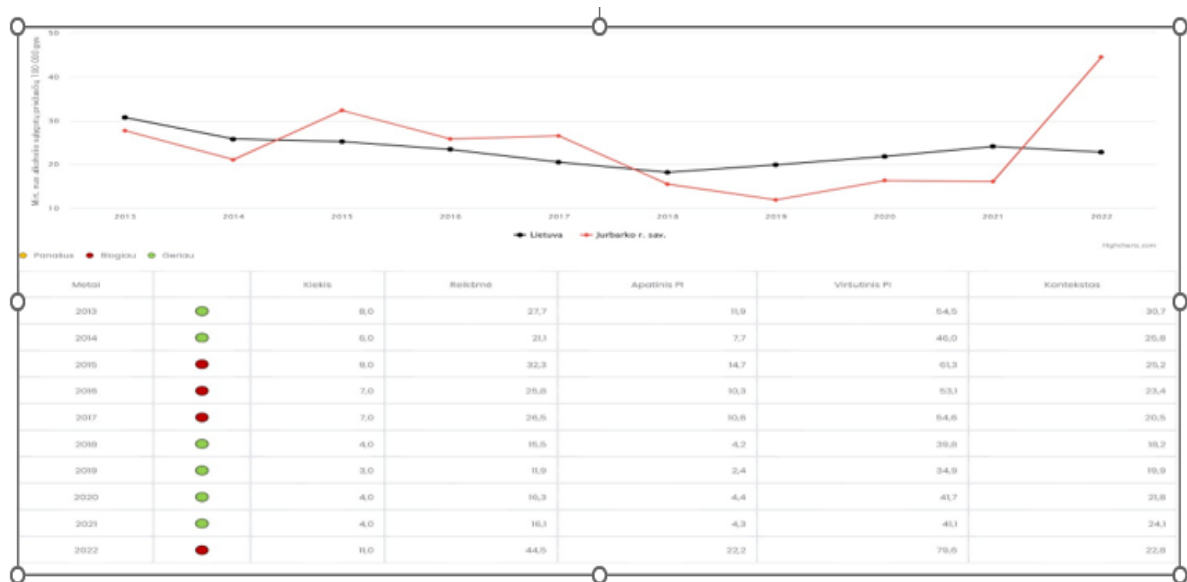
Prioritetinės problemos 2022 m. Jurbarko rajono savivaldybėje pasirinktos dėl trijų paskutinių metų blogėjimo tendencijos, atsižvelgiant į rodiklio reikšmės santykį su Lietuva:

- Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.;
- Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.;
- Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotinėmis medžiagomis, rodiklis 100 000 gyv.;
- Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1 000 (15–17 m.) moterų.

1. Prioritetinė problema.

Sveikatos strategijos tikslas – sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą. Mirtingumo dėl priežasčių susijusių su alkoholio vartojimu rodiklis 2022 m., buvo 44,5/100 000 gyv., Lietuvos – 22,8/100 000 gyv. (10 pav.).

10 pav. Mirtingumas dėl priešasčių susijusių su alkoholio vartojimu Jurbarko rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2022 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

2. Prioritetinė problema.

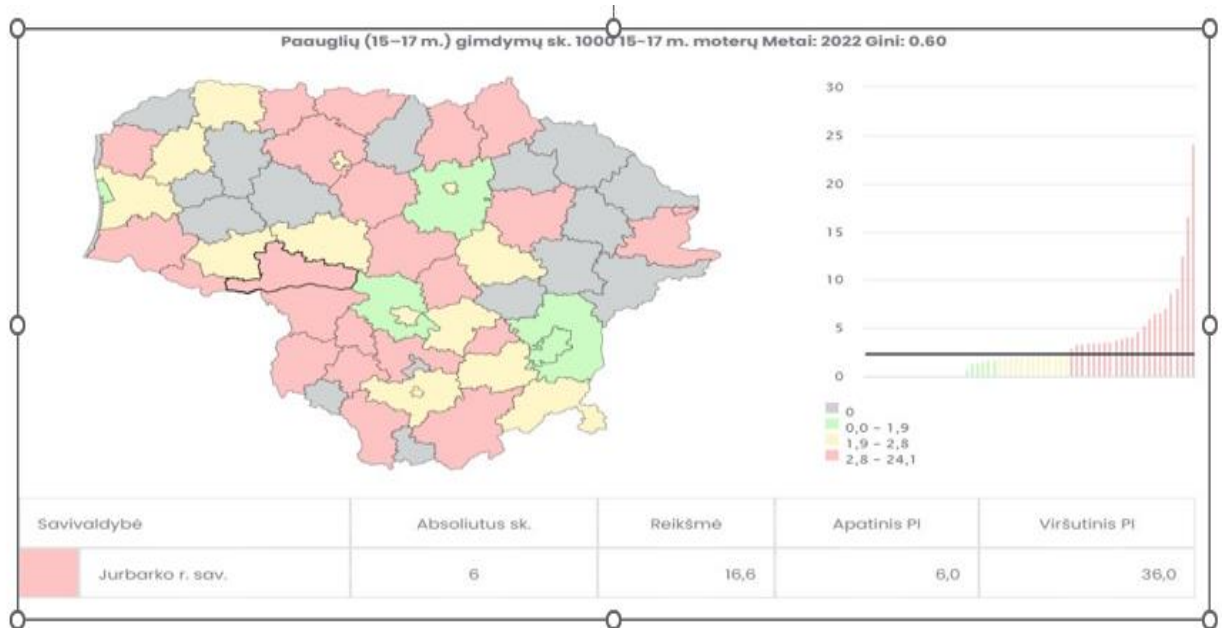
Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis Jurbarko rajono savivaldybėje tendencingai didėja nusikalstamos veikos, susijusios su narkotinėmis medžiagomis. Jurbarko rajono savivaldybėje 2022 m. šio rodiklio reikšmė buvo 68,5/100 000 gyv. (9–11 pav.).

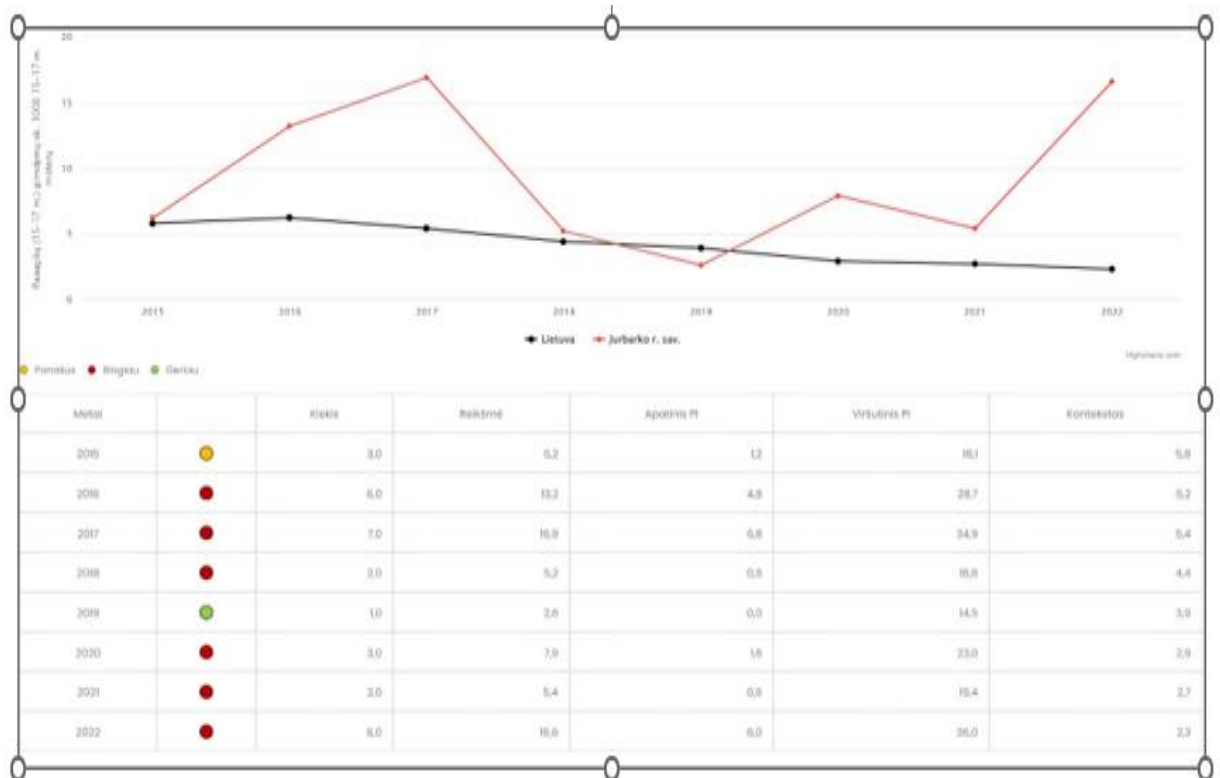
11 pav. Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotinėmis medžiagomis Jurbarko rajono savivaldybėje ir Lietuvoje. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

3. Prioritetinė problema.

Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 2022 m. buvo 16,6/1 000 gyv. Lyginant su ankstesniais metais šis rodiklis labai padidėjo 2022 m. (12–13 pav.).

12 pav. Paauglių gimdymų skaičius Jurbarko rajono savivaldybėje 2022 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

13 pav. Paauglių gimdymų skaičius Jurbarko rajono savivaldybėje nuo 2015 m. iki 2022 m. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ SUAUGUSIŲJŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS TYRIMAS 2022 M.

Tyrimo tikslas – įvertinti Jurbarko rajono savivaldybės suaugusiųjų gyvensenos, elgsenos ir sveikatos ypatumus. *Tyrimo medžiaga ir metodai*: tyrimas vyko 2022 metų balandžio–liepos mėn. visose savivaldybėse. Tyrimui metodiškai vadovavo Higienos institutas, tyrimą vykdė savivaldybės teritoriją aptarnaujantys visuomenės sveikatos biurai. Tyrime dalyvavo 18 metų ir vyresni asmenys, kurie buvo atrinkti atsitiktiniu būdu ir apklausti savo namuose arba elektroniniu būdu. Tyrimo dalyviai užpildė anketas, kuriose buvo klausiama apie mitybos įpročius, emocinę sveikatą, fizinį aktyvumą, žalingus įpročius, savivaldybėje teikiamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, sveikatos raštingumą. Tyrime Jurbarko rajono savivaldybėje dalyvavo 420 asmenų 249 moterys ir 171 vyras. Tyrimo duomenys suvesti į Higienos instituto pateiktą programą. Tyrimo, atlikto 2018 m. ir 2022 m., rezultatų palyginimai pateikti (1 lentelėje).

Rodiklio pavadinimas	2018 m. Savivaldybės rodiklio reikšmė proc.	2018 m. Lietuvos rodiklio reikšmė proc.	Santykis savivaldybė / Lietuva 2018 m.	Lietuvos rodiklio reikšmė proc. 2022 m.	2022 m. Savivaldybės rodiklio reikšmė proc.	Santykis savivaldybė / Lietuva 2022 m.
Suaugusiųjų, kurie vertina savo sveikatą kaip gerą ir labai gerą, dalis proc.	57,7	61,8	0,93	69,5	69,1	0,99
Suaugusiųjų, kurie savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą ir labai gerą, dalis proc.	53,9	58,1	0,92	62,4	68,3	1,10
Suaugusiųjų, kurie jaučiasi laimingi ir labai laimingi, dalis proc.	51,7	58,1	0,89	59,9	63,7	1,06
Suaugusiųjų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika, nerimas šiek tiek labiau ir daug labiau nei anksčiau, dalis proc.	16,7	16,6	1,0	23,5	19,8	0,84
Suaugusiųjų, kurie užsiima energinga fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas per savaitę ar dažniau, dalis proc.	42,0	40,5	1,03	28,3	21,0	0,74
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves, dalis proc. (neįskaitant bulvių), dalis proc.	36,9	42,0	0,87	36,6	24,5	0,67
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius, dalis proc.	28,9	34,7	0,83	36,6	24,5	0,67
Suaugusiųjų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis proc.	47,3	43,8	1,08	39,9	36,8	0,92
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30	16,3	17,3	0,94	16,3	16,4	1,0

dienų kasdien rūkė tabako gaminius, dalis proc.						
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien rūkė elektronines cigaretes, dalis proc.	0,2	1,4	0,14	5,2	3,8	0,73
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien vartojo alkoholinius gėrimus, dalis proc.	2,0	1,5	1,33	1,4	0,5	0,4
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, dalis proc.	19,6	22,0	0,89	21,8	17,4	0,78
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, dalis proc.	14,1	15,7	0,89	18,3	16,9	0,92
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų be gydytojo paskyrimo, dalis proc.	4,1	2,4	1,71	12,0	8,3	0,69

1 lentelė. Suaugusiųjų gyvenamosios tyrimų 2018 m. ir 2022 m. rodikliai. Šaltinis: Higienos instituto leidinys „Suaugusiųjų gyvenamosios stebėsenos tyrimas. Rodiklių suvestinė ataskaita 2022 m.“

Spalvinis žymėjimas rodykle pirmoje lentelėje: rodo situacijos gerėjimą (duomenys lyginti su 2018 m. atliktu suaugusiųjų gyvenamosios tyrimo rezultatais) – žalia spalva, blogėjimą – raudona spalva, jei situacija išliko panaši ir neblogėjo – geltona spalva.

Jurbarko rajono savivaldybėje suaugusiųjų gyvenamosios tyrimo, atlikto 2022 m., rodikliai prastesni nei 2018 m. Buvo asmenų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien rūkė tabako gaminius, dalis – 16,4 proc. Lietuvoje – 16,3 proc. Didėjo asmenų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien rūkė elektronines cigaretes dalis – 3,8 proc., Lietuvoje – 5,2 proc. Suaugusiųjų, kurie 2022 m. Jurbarko rajono savivaldybėje atlikto tyrimo metu atsakė, kad per paskutinius 12 mėnesių vartojo alkoholinius

gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, buvo 16,9 proc. 2018 m., buvo 14,1 proc., rodiklio reikšmė nežymiai, bet didėjo (1 lentelė).

IŠVADOS

1. Ilgalaikio nedarbo lygis Jurbarko rajono savivaldybėje tendencingai didėja.
2. Daugėja mokinių gaunančių nemokamą maitinimą skaičius.
3. Mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis, buvo blogesnis nei Lietuvos.
4. Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotinėmis medžiagomis, jų vartojimu bei disponavimu, rodikliai 2022 m. prastesni nei Lietuvos.
5. Rodikliai, susiję su uždaviniu kurti sveikas ir palankias darbo sąlygas saugiai leidžiant laisvalaikį, buvo geresni nei Lietuvos.
6. Rodikliai, susiję su aplinkos užterštumu, buvo atitinkantys Lietuvos vidurkį.
7. Gerinant motinos ir vaiko sveikatą, reikia mažinti kūdikių mirtingumą bei aktyviau dalyvauti dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programose.
8. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją bei kontrolę, nes mirtingumo nuo piktybinių ligų rodikliai buvo prastesni nei Lietuvos.

REKOMENDACIJOS

Politikos formuotojams.

1. Mažinti ilgalaikį nedarbo lygį Jurbarko rajono savivaldybėje, pritraukiant verslą ir užsienio investuotojus, sudarant jiems palankias sąlygas.
2. Mažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją bendruomenių lygmeniu, mažinant mokinių gaunančių nemokamą maitinimą skaičių.
3. Mažinti narkotinių medžiagų bei alkoholio vartojimą. Į prevencines programas įtraukti kuo daugiau institucijų.

Specialistams.

1. Bendradarbiauti su kitomis institucijomis, mažinant mirtingumą nuo širdies ir kraujagyslių ligų bei piktybinių navikų.
 2. Stiprinti bendradarbiavimą tarp asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, vykdant prevencines programas.
 3. Plėsti sveikatos ugdymo veiklas, skirtas žalingų įpročių mažinimui.
-
-